

KONČÍ HISTORIE CHRASTAVY V ROCE 1945?

Otázku z titulku nosím v hlavě už hodně dlouho a dlouhé měsíce se ji chystám v Chrastavských listech veřejně položit. Přiznám se, že jsem to odkládal a čekal, zda se letos v únoru v tomto časopise dočtu o průběhu „vítězství pracujícího lidu“ v roce 1948 v Chrastavě a o jeho bezprostředních důsledcích pro její obyvatele. Dokonce jsem k tomu chrastavskou společnost přátel historie vyzýval. V srpnu jsem očekával článek o chrastavském „pražském jaru 1968“ a o průběhu sovětské okupace v našem městě a důsledcích normalizační politiky. Nic takového se v CHL neobjevilo, zatímco všude jinde jsme si toto výročí připomínali a kriticky reflektovali.

A tak píši tyto řádky. Píši je po přečtení textu pana Františka Vydry – kterého si vážím – v CHL 7-8/2008. Ohrazuje se proti článku, který se objevil letos v červnu v Libereckém deníku, a který subjektivně popisoval historii našeho města. Neznám autora, ale možná chápu jeho pohnutky, které jej k napsání článku mohly vést. Vždyť dějiny Chrastavy podle bulletinů SPHMCH i podle některých publikací o našem městě obrazně řečeno končí v roce 1945. Do tohoto letopočtu se velmi podrobně dozvídáme, co se v minulosti našeho města odehrálo. Události od roku 1945 do roku 1989 se tu však berou takovým skokem a takovou rychlostí, že žasnu, jak se například do jednoho rozvitého souvětí dají shrnout události čtyř desetiletí.

Nepatřím mezi ty, kteří volají po odplatě a šikaně. Jako publicista, zabývající se poválečnou historií se snažím objasňovat dosud neznámou pravdu o historickém vývoji (nejen) v Chrastavě po druhé světové válce.

Současná mladá chrastavská generace, podle mého názoru, **má právo** vědět, co se tu dělo v letech minulých, střední chrastavská generace **má právo**, na základě zveřejněných faktů, pochopit dobu, kterou žila a ti nejstarší **mají právo** předat své životní zážitky dál, právě proto, že minulé století bylo tak bohaté na politické a společenské zvraty a tragické události. Ale hlavně – komunistickým režimem postižení spoluobčané a jejich rodiny **mají právo**, aby bylo řečeno, **kde byla vina, kdo ji způsobil**, a mají právo, **aby nevinné oběti zvláště padesátých let byly uctěny a očištěny**. A obecní správa má **za povinnost** tomu všemu dát zelenou.

Nemám v úmyslu teď, ani nikdy předtím ani nikdy v budoucnu, něco a někoho hanět a očeňovat, obecně odsuzovat a paušalizovat. Doba od roku 1948 do roku 1989 byla taková, jakou jsme všichni prožili. Bylo v ní mnoho nepřátelství, zloby a osobních záští, závisti a pomstychtivosti jedinců vůči svým spoluobčanům – a to režim pod hesly o lidové demokracii umožnil.

Narodil jsem se v roce 1971. Osm let jsem chodil v chrastavském prvomájovém průvodu, v květnu a v listopadu jsem nosil lampióny, běhal branné závody s Lidovými milicemi, chodil na brigády, pamatuji dlouhé fronty na maso, na banány a kubánské pomeranče i na toaletní papír, pamatuji fronty na noviny a na dětský časopis Čtyřlístek, těžko se o prázdninách sháněly obaly na sešity a učebnice, chléb na sobotu se musel objednávat v pátek, půl hodinu před zavírací dobou byly obchody uklizené a připravené na konec prodejní doby. Prožil jsem tedy listopad 1989.

Své rodné město, přestože už dvě desítky let bydlím a pracuji v Praze, mám stále rád. A tak tu (doufám, že ne marně) vyzývám, aby se křivdy minulosti v Chrastavě napravily alespoň tím, že o nich budeme psát a budeme mluvit s žáky základní školy, že uctíme nejen sovětského důstojníka osvoboditele, ale také ty ostatní, kteří do chrastavské novodobé historie patří.

Vyzývám k tomu členy bohubilé Společnosti přátel historie, vyzývám k tomu obecní úředníky, vyzývám k tomu místní politické strany. Troufám si k tomu vyzvat i vás, pamětníky...

Mgr. Daniel Růžička